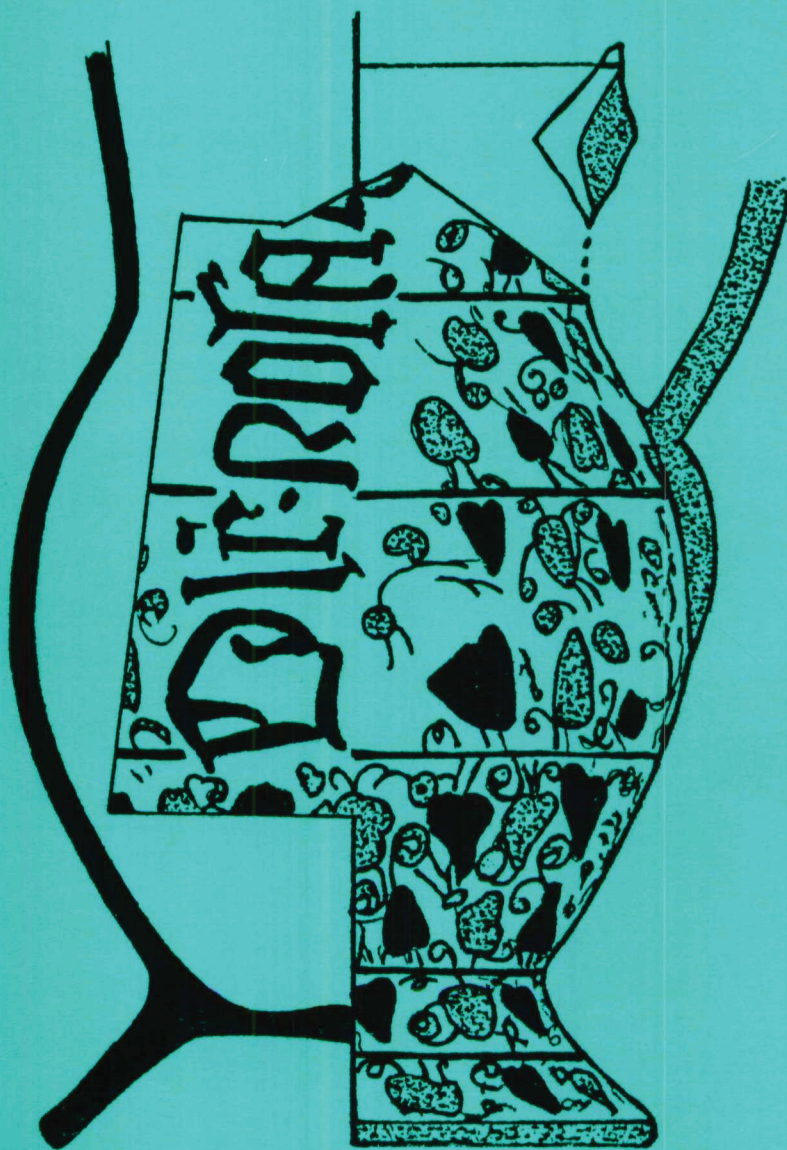

Westerheem

XXXIII-1-1984

AWN

Afdelingsnieuws

Afdeling Lek- en Merwestreek

In 1983 zijn enige nieuwe activiteiten ontwikkeld. Na jarenlang stadskernonderzoek door de ROB, lopen deze grote projecten helaas af. In overleg met drs. Sarfatij is daarom besloten een beroep te doen op de amateur-archeologen in de stad Dordrecht. Tijdens een vergadering, waarbij de heren Hal'lewas en Sarfatij een deskundige uitleg gaven over de mogelijkheid om ook leden een steentje bij te laten dragen in het stadskernonderzoek, is besloten hiermee een voorzichtige begin te maken.

Met een aantal nieuwe, vooral Dordtse leden, zijn wij in overleg met de gemeente Dordrecht vlakbij het terrein van Buytink aan de Visstraat gestart. Recente bouwplannen maken echter, dat het onderzoek, naast het grote werk van de ROB, dit jaar gestaakt moet worden. De werkgroep „Dordrecht” zal wellicht kunnen voorkomen, dat er in de toekomst details van het bodemonderzoek verloren gaan.

Voorts werd er op 19 november 1983 een onderzoekje verricht in de oostelijke punt van de Aloysen- of Bovenpolder van de Dordtse Biesbosch, naar aanleiding van een melding van muurresten in een sloot, door mensen van het waterschap „De Grote Waard” en de eigenaar. Het betreft hier de restanten van een wacht- of tolhuis, dat daar in de 17de eeuw op de opgekomen gorzen stond. Op oude kaarten o.a. van Math. van Nispen, circa 1675 (archief Dordrecht), staan meerdere tol- of wachthuizen aangegeven. Volgens van Balen waren het mogelijk wachtlokalen voor het innen van convooi- en licentgelden voor de Admiraliteit van de Maas. Tot 1430 is er op de Maas bij Almsvoet tol geïnd. Toen is het tolhuis opgeheven, omdat de Grote Waard niet meer gered kon worden. Dit was negen jaar na de Sint Elisabethsvloed van 1421. Ook Teixeira De Mattos maakt er gewag van in zijn boek „De waterkeeringen, waterschappen en polders van Zuid-Holland”, deel IX, afd. VI, 1936. „Een wacht- of tolhuis dat destijds nog aan de uiterste oostkant van de opgekomen gorzen stond.” Het stond tussen de voormalige „Den Heeren Wegh” en „De Cop”. Tijdens dit vluchtig onderzoekje werd een vloer van geglazuurde plavuizen en muurwerk van 30—40 cm dikte, met zogenaamde Dordtse drieling aangetroffen. Ook stukken van de fundering (heulbogen) werden uit de sloot gehaald. Het geheel is omgeven geweest door een eiken beschoeiing van palen en planken, waarbij de planken van 3,5 cm dikte en ± 35 cm breedte

grotendeels nog aanwezig zijn. De onderzijde van de planken bevindt zich op ± 1.60 m beneden het maaiveld. Het bouwwerkje zal op een verhoging gestaan hebben. Men zal hier heel goed de hoogte van het opgeslibde land sinds het bouwen na kunnen rekenen. Het onderzoek zal t.z.t. worden voortgezet.

C. van der Esch

Afdeling Zaanstreek e.o.

„Grondsoort”, het blad van de afdeling bevat deze keer hoofdzakelijk de vermelding van de activiteiten in het afgelopen jaar. Natuurlijk heeft de organisatie van de jaarvergadering, en vooral de tentoonstelling in het Mo'enumuseum veel tijd en werkkraft gevegd.

Toch heeft men nog kans gezien waarnemingen en noodopgravingen te verrichten.

In het plein „de Burcht” te Zaandam ontdekte de heer Nachbarop op 1.10—1.30 m diepte een puinlaagje met scherven uit de 17de—18de eeuw. Is er misschien verband met scheepsbouwactiviteiten hier in vroegere eeuwen?

In het achterhuis van een pand aan de Zuiderhoofdstraat te Krommenie konden met toestemming van de eigenaar enkele putten gegraven worden. Onder een kleilaag op ca. 1.40 m diepte vond men een vaste venige laag met enkele Paffrathscherven en ander middeleeuws materiaal. Zou er misschien in de 13de eeuw al lintbebouwing in het oude Crommenye geweest zijn?

De leden in Uitgeest waren actief bij het bouwrijp maken van het plan De Koog. In het oude Benes werden resten van een kleine behuizing uit de 16de—17de eeuw ontgraven. In de ondergrond kon middeleeuwse grondbewerking, in de vorm van spitsporen aangetoond worden. Nog dieper kwamen greppeltjes, gevuld met zand en wat verspoelde fragmentjes van inheems aardewerk uit de tijd rond het begin van de jaartelling te voorschijn.

Bij een nieuwe noodopgraving vond men het stenen fundament van een 17de-eeuws gebouwtje. Tegen de buitenzijde bleek een oven/schoorsteen te zitten. De ovenvloer bestond uit rode plavuizen, met daaronder een nog oudere stookplaats.

Belangrijk was de vondst van een waterput, gemaakt van wilgentakken, die zich onder het fundament bevond en scherven vanaf de Middeleeuwen tot en met de 17de eeuw bevatte.

Verkenningen in de Uitgeesterbroekpolder leverden een inheemse bewoningsplek op, vindplaats Uitgeesterbroekpolder 18! Dicht onder het maaiveld